

Sygn. akt VPz 44/13

POSTANOWIENIE

Dnia 10 września 2013 roku

Sąd Okręgowy w Legnicy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Jacek Wilga

Sędziowie: SSO Krzysztof Głowczyński

SSO Andrzej Marek

po rozpoznaniu w dniu 10 września 2013 roku w Legnicy

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku A. M.

przy udziale Sądu Rejonowego w Legnicy Windykacji Należności Sądowych

w przedmiocie skargi na czynności komornika

na skutek zażalenia dłużnika A. M.

na postanowienie Sądu Rejonowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

z dnia 26 lipca 2013 roku

sygn. akt IV Po 114/13

postanawia:

I. zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, iż zmieniając postanowienie Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Legnicy Karola Kułakowskiego z dnia 11 czerwca 2013 roku w punktach 2 i 3 ustalić koszty postępowania na kwotę 22,80 zł, obciążyć nimi wierzyciela i wezwać wierzyciela do zapłaty kwoty 22, 80 zł tytułem kosztów doręczenia korespondencji oraz zasądzić od wierzyciela na rzecz dłużnika kwotę 160 zł tytułem kosztów postępowania ze skargi,

II. zasądzić od wierzyciela na rzecz dłużnika kwotę 90 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 21 czerwca 2013 roku Sąd Rejonowy w Legnicy oddalił skargę dłużnika na czynności Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Legnicy w przedmiocie ustalenia kosztów postępowania egzekucyjnego i obciążenie nimi dłużnika A. M..

W uzasadnieniu wskazał Sąd Rejonowy, iż wszczęcie postępowania egzekucyjnego było w dacie złożenia wniosku w tym przedmiocie celowe. Wierzyciel, którym był Sąd Rejonowy w Legnicy dysponował tytułem wykonawczym uprawniającym go do egzekucji w zakresie zasądzonych na jego rzecz kosztów sądowych. Komornik prawidłowo ustalił koszty postępowania i obciążył nimi dłużnika. Oceny powyższej nie zmienia fakt późniejszego umorzenia egzekucji na

podstawie art. 825 pkt 2 kpc na wniosek dłużnika. Pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego nastąpiło bowiem dopiero 23 kwietnia 2013 roku na skutek orzeczenia Sądu Okręgowego w Legnicy, którym uchylono postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności. W takiej sytuacji nie zostały spełnione przewidziane w art. 49 ust. 4 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji przesłanki do obciążenia przez komornika opłatami stosunkowymi wierzyciela. Egzekucja jest niecelowa gdy dłużnik nie dał powodu do wszczęcia egzekucji ze względu na dobrowolną realizację świadczenia lub gdy była prowadzona w oparciu o tytuł wykonawczy już „skonsumowany”, pozbawiający wykonalności albo gdy wszczął egzekucję z majątku dłużnika chociaż posiadał zastaw zabezpieczający pełne zaspokojenie roszczenia.

W rozpoznawanej sprawie taka sytuacja nie miała miejsca. W chwili złożenia wniosku tj. 24 XII 2013 roku wierzyciel posiadał tytuł wykonawczy upoważniający do egzekucji. Wobec czego brak było podstaw do obciążenia wierzyciela kosztami celowej egzekucji.

Postanowienie powyższe zaskarżył zażaleniem dłużnik. Zarzucił naruszenie przepisu art. 770 w zw. z art. 98 kpc i art. 49 ust. 4 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji przez ich błędną interpretację i przyjęcie, iż komornik prawidłowo obciążył ustalonymi na kwotę 330, 88 zł kosztami dłużnika w sytuacji, gdy wszczęcie postępowania egzekucyjnego – wobec wadliwości tytułu wykonawczego – uznać należało za bezzasadne i niecelowe co tym samym powinno skutkować obciążeniem kosztami postępowania egzekucyjnego wierzyciela.

Stawiając powyższy zarzut skarżący wniósł o zmianę postanowienia w całości poprzez obciążenie wierzyciela kosztami postępowania egzekucyjnego w kwocie 330,88 zł oraz zasądzenie od wierzyciela na rzecz dłużnika zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu zażalenia skarżący twierdził, iż skoro – co wynika z postanowienia Sądu Okręgowego w Legnicy z dnia 23 kwietnia 2013 roku – wyrok zaoczny na podstawie, którego wszczęto egzekucję prawomocnym nie był przeprowadzenie postępowania egzekucyjnego było od początku niecelowe. Za niecelowe należy uznać również także postępowanie egzekucyjne, które nie prowadzi do realizacji założonego celu, a za taki przypadek uważa się przedłożenie przez wierzyciela wadliwego tytułu wykonawczego. O ile Komornik nie mógł podważyć tytułu wykonawczego to Sąd w postępowaniu ze skargi na czynności komornika powinien dokonać oceny celowości postępowania egzekucyjnego w oparciu o całość zgromadzonego w sprawie materiału.

Zdaniem Sądu Najwyższego wyrażonym w sprawie IIICZP 47/12 uchylenie klauzuli wykonalności może być przyczyną niezasadności prowadzenia egzekucji.

W rozpoznawanej sprawie wobec uchylenia klauzuli wykonalności i w konsekwencji umorzenia egzekucji przegrywającym jest wierzyciel i to on powinien ponieść koszty postępowania.

Sąd Okręgowy zważył.

Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego wynikającym z uzasadnienia do uchwały z dnia 29 lutego 1996 roku (IIICZP 17/96) w postępowaniu egzekucyjnym – w miejsce występującej w procesie reguły rozstrzygnięcia o kosztach w zależności od wyniku sprawy (art. 98 i następane kc) – obowiązuje zasada zwrotu przez dłużnika wierzycielowi kosztów celowych tj. niezbędnych do celowego przeprowadzenia egzekucji (art. 770 kpc). Jednakże zachodzi różnica w postępowaniu egzekucyjnym przed komornikiem i przed sądem. Komornik obowiązany jest w postępowaniu egzekucyjnym stosować się do zasady wyrażonej w art. 770 zd. 1 kpc i oceniać czy określone koszty są niezbędne do celowego przeprowadzenia egzekucji. Sąd natomiast może, w postępowaniu o nadanie klauzuli wykonalności, jak również w postępowaniu ze skargi na czynności komornika stosować odpowiednio przepisy o kosztach procesu i zastępstwa w zw. z art. 13 §2 kpc.

Orzeczenie o kosztach postępowania egzekucyjnego powinno nastąpić co do zasady po jego zakończeniu. Nie jest ono możliwe bez zajęcia stanowiska co do celowości bądź zbędności tego postępowania. Oceny w tym zakresie w aktualnym stanie prawnym dokonać może zarówno komornik (art. 49 ust. 4 ustawy o kosztach sądowych i egzekucji) jak i sąd rozpoznający skargę na jego czynności

Pojęcia „celowości” i „zbędności” egzekucji nie zostały zdefiniowane ustawowo. Ocena czy egzekucja była celowa czy też zbędna należeć będzie zatem zawsze od okoliczności konkretnej sprawy. Orzecznictwo cytowane również w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia wskazuje na przykłady niecelowej egzekucji. Sąd Okręgowy podziela pogląd wyrażony w postanowieniu w Sądzie Okręgowym w Białymstoku z dnia 3 lutego 2010 roku, IICz 44/10 zgodnie z którym postępowanie egzekucyjne winno być uznane za niecelowe, zbędne i niezasadne zarówno wtedy, gdy cel, któremu miało służyć został już osiągnięty (wierzyciel został przez dłużnika zaspokojony) jak i wówczas gdy przy pomocy tego postępowania celu osiągnąć nie można co ma miejsce w sytuacji prowadzenia egzekucji w oparciu o wadliwy tytuł wykonawczy.

Jakkolwiek ocena tytułu wykonawczego nie leży w kompetencjach komornika to Sąd rozstrzygający skargę od oceny takiej uchylić się nie może.

W rozpoznawanej sprawie na etapie postępowania skargowego okoliczność wadliwości tytułu wykonawczego w oparciu o który była prowadzona egzekucja była już przesądzona. Tytuł ten pozbawiony został wykonalności postanowieniem Sądu Okręgowego z dnia 23 kwietnia 2013 roku. Okoliczność ta była zatem Sądowi I instancji znana. Nie została jednak uwzględniona.

Na skutek wad tytułu wykonawczego doszło do pozbawienia go wykonalności i umorzenia postępowania egzekucyjnego.

Postępowanie to zakończyło się więc dla wierzyciela przegraną. Obciążenie w takiej sytuacji dłużnika kosztami tego postępowania nie było właściwe ze względu na regulacje art. 770, art. 13 §2 i art. 98 kpc.

Ostatecznie bowiem – niezależnie od stanu rzeczy na dzień wniosku o wszczęcie postępowania – egzekucja okazała się niecelowa.

Dodatkowo Sąd Okręgowy zważył.

Postępowanie egzekucyjne umorzone zostało na wniosek dłużnika wskazującego na pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności. Podstawą umorzenia był zatem przepis art. 825 pkt 2 kpc. Wskazana podstawa umorzenia uniemożliwia Komornikowi pobranie opłaty stosunkowej w oparciu o przepis art. 49 ust. 2 ustawy o kosztach sądowych i egzekucji z dnia 29 sierpnia 1997 roku i obciążenie nią dłużnika. Przewidziana w tym przepisie opłata możliwa jest do pobrania od dłużnika jedynie w sytuacji umorzenia postępowania na wniosek wierzyciela oraz w razie jego bezczynności opisanej w art. 823 kpc. Przesłanki jej pobrania w sprawie zatem nie zaistniały, a postanowienie Komornika w tym zakresie było wadliwe. Wobec umorzenia postępowania na wniosek dłużnika przed wyegzekwowaniem jakiegokolwiek części świadczenia brak było podstaw do pobrania jakiegokolwiek opłaty (art. 49 ust. 5 ustawy o kosztach sądowych i egzekucji).

Mając powyższe na uwadze zmienił Sąd Okręgowy zaskarżone postanowienie w ten sposób, że obciążył kosztami postępowania wierzyciela (art. 397 §2 w zw. z art. 386 §1 kpc) ograniczając ich wysokość do kwoty poniesionych wydatków.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 w zw. z art. 13 §2 kpc i §11 ust. 1 pkt 8 (za pierwszą instancję) a nadto również w oparciu o §13 ust. 1 w zakresie kosztów postępowania zażaleniowego.